

πόλεις της Τουρκίας έφτασαν τους τέσσερις και οι τραυματίες τους 4.000

ΤΗΣ ΕΞΕΓΕΡΣΗΣ

2 **Αρζού Γκείμπούλα, ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ**
«Οι νέοι απαιτούσαν μια αλλαγή»

ΠΑΝΤΑ πίστευα ότι ζούσα σε μια ήσυχη γειτονιά. Είναι μία μεγαλοαστική γειτονιά, γνωστή για τα όμορφα σπίτια της και την ποιότητα και ασφάλεια που προσφέρει στους κατοίκους της. Όλα άλλαξαν πριν από λίγες μέρες. Τη νύχτα της 31ης Μαΐου, επέστρεφα στο σπίτι μου από την πλατεία Ταξίμ. Είχα μαζί με αντιφατικά συναισθήματα. Έκπιθα αλληλεγγύη για τους συμπολίτες μου, απογοήτευση, θυμό και ευτυχία. Είχα πάει στην πλατεία για να βγάλω φωτογραφίες και να οριστώ τι γίνεται, όταν είδα με τα μάτια μου να δέχονται κατατιγίδα χημικών ειρηνικοί διαδηλωτές. Βρέθηκα και εγώ στο κέντρο των εξελίξεων. Στεκόμουν σοκαρισμένη. Είχα κλύψει με ένα μαντίλι τη μύτη και το στόμα μου, ανασαιώνοντας με δυσκολία. Κρατούσα με πείσμα τη φωτογραφική μηχανή μου και αναρωτιόμουν αν πρόκειται να επιβιώσω από αυτή την άνοδρη επίθεση. Ξαφνικά συνειδητοποίησα ότι δεν είμαι μόνη. Ήμουν περιτριγυρισμένη από νέους άνδρες και γυναίκες που απαιτούσαν μια αλλαγή.

Αυτοί οι άνθρωποι έχουν αφήσει με την πολιτική κατάσταση και θέλουν

να αλλάξουν τα πράγματα. Ποιος θα το φανταζόταν ότι η επιβίωση ενός πάρκου θα μπορούσε να προκαλέσει αυτή τη μαζική αντίσταση. Και έτσι οι άνθρωποι σε πολλές διαφορετικές γειτονίες της Κωνσταντινούπολης ενώθηκαν, όχι όμως μόνο για το πάρκο. Ήξεραν ότι τώρα είναι η στιγμή για να πολεμήσουν για το μέλλον τους, το μέλλον των παιδιών τους. Νομίζω ότι αυτή είναι μια ιστορική στιγμή για την Τουρκία και τους πολίτες της.

Τις τελευταίες ημέρες έχω δει τη χαρά, την αντοχή, την αλληλεγγύη και τη δύναμη στα πρόσωπα τόσο διαφορετικών μεταξύ τους ανθρώπων. Είδα, όμως, και τον πόνο, την ανησυχία, την απογοήτευση και τον θυμό. Έχω δει τραυματίες με ανοιγμένα κεφάλια, έχω δει αίμα. Μην ξεγελιάστε, η Αστυνομία δεν έχει υποχωρήσει, ούτε έχει μειώσει την ποσότητα των χημικών. Έχω περάσει τις τελευταίες ημέρες γράφοντας, στέλνοντας σε τηλεοπτικά δίκτυα του εξωτερικού φωτογραφίες και ενημερώσεις. Ελπίζω αυτός ο αγώνας να οδηγήσει πραγματικά σε κάτι μεγάλο και σημαντικό.

«Το κίνημα υπερβαίνει το παραδοσιακό δίπολο»

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ του πάρκου Γκεζί, το οποίο εξαπλώθηκε σε αστικά κέντρα σε ολόκληρη την Τουρκία, αντικατοπτρίζει τις νέες κοινωνικές δυναμικές που αναπτύσσονται στη χώρα τα τελευταία, τουλάχιστον, 10 χρόνια. Πρόκειται για ένα πολυαλλελεκτικό κίνημα, μη κομματικά ελεγχόμενο, στο οποίο συμμετέχουν άνθρωποι με διαφορετικές πολιτικές, κοινωνικές και ενδοθρησκευτικές καταβολές. Υπερβαίνει το παραδοσιακό δίπολο «κεμιαλιστές - ισλαμιστές» και ελάχιστα κοινός παρονομαστής του φαίνεται πως είναι η επιθυμία για συμμετοχή στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων. Ο νέος αυτός δυναμικός γεννήθηκε μέσα από την αστικοποίηση και τη δημογραφική νεότητα της τουρκικής κοινωνίας. Η αύξηση του ποσοστού του πληθυσμού με υψηλό επίπεδο μόρφωσης και γλωσσικά θάλασσας, σε συνδυασμό με την αύξηση του βιοτικού επιπέδου, ευλόγησε την εξωστρέφεια της κοινωνίας και την αλληλεπίδρασή της με τις διετικές κοινωνίες.

Άρτεμις Παπαθεοδώρου, υποψήφια διδάκτορας

Θάνος Π. Ντόκος, ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΛΙΑΜΕΠ
«Ο αυξανόμενος αυταρχισμός το πρόβλημα της Άγκυρας»

ΔΥΟ «περιστρεφόμενα» παράγοντες - η απειλή τοιμετοποίησης ενός μικρού πάρκου δίπλα στον παραδοσιακό χώρο διαμεταρτίωσης της Κωνσταντινούπολης στην πλατεία Ταξίμ και το υπερβολικά βαρύ χέρι της τουρκικής Αστυνομίας - λειτούργησαν συνδυαστικά με δύο βαθύτερα προβλήματα: πρώτον, τον αυξανόμενο αυταρχισμό - με έντονα στοιχεία πατερναλισμού - του κ. Ερντογάν και του κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ), αποτέλεσμα και της αλαζονείας που συχνά συνοδεύει τη μακρόχρονη παραμονή στην εξουσία,

δεύτερον, της διαδικασίας κοινωνικής μηχανικής που λαμβάνει χώρα στην Τουρκία από το 2002. Ουσιαστικά το ΑΚΡ προωθεί μια στροφή της τουρκικής κοινωνίας προς μια πιο συντηρητική κατεύθυνση, με ισλαμικά χαρακτηριστικά, αποδομώντας σε σημαντικό βαθμό το κεμαλικό σύστημα και μετατρέποντας την Τουρκία σε μια χώρα με light ισλαμικό καθεστώς. Ορισμένες αλλαγές είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσες, π.χ. η αποδοχή ότι στην Τουρκία δεν κατοικούν μόνο Τούρκοι, αλλά και Κούρδοι. Άλλες που αφορούν την ισλαμοποίηση της χώρας μάλλον προκαλούν προβληματισμό.

Λόγω του σταδιακού τρόπου προώθησης των αλλαγών, της αδυναμίας της κεμαλικής αντιπολίτευσης να αρθρώσει ουσιαστικό λόγο και της θεαματικής ανάπτυξης της τουρκικής οικονομίας τα τελευταία 10 χρόνια, που εξασφάλισε ευρύτατη υποστήριξη προς το ΑΚΡ, οι αντιδράσεις στο «κοσμικό» τμήμα της τουρκικής κοινωνίας ήταν μέχρι σήμερα περιορισμένες. Αν ο κ. Ερντογάν κατανοήσει το νόημα των λαϊκών αντιδράσεων και προχωρήσει σε κινήσεις εκτόνωσης της έντασης και εφόσον δεν υπάρξει σημαντική επιδείνωση της οικονομίας τους επόμενους μήνες, τότε η πολιτική κυριαρχία του ΑΚΡ δεν αναμένεται να αμφισβητηθεί (αν και οι δύο εκλογές του 2014 πιθανότατα δεν θα αποτελέσουν περίπατο, όπως αρχικά αναμενόταν). Όμως η εικόνα του κ. Ερντογάν - ως τιμωρο τουλάχιστον της τουρκικής κοινωνίας, στη διεθνή κοινή γνώμη, αλλά και σε κυβερνήσεις και, κυρίως, εντός του κυβερνώντος κόμματος ΑΚΡ - έχει δεχθεί πλήγμα αγνώστου, αυτή τη στιγμή, μεγέθους.

Κώστας Μελάς, ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ
«Θα επηρεαστεί αρνητικά η εισροή ξένων επενδύσεων»

ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ εμπειδώθηκαν σταδιακά η ανοιχτή οικονομία και η προσαρμογή στις απαιτήσεις μιας παγκοσμιοποιημένης οικονομίας. Η νεοσυνταγματική κυβέρνηση ολοκλήρωσε το έργο που είχε ξεκινήσει ο Οζάλ τρεις δεκαετίες πριν. Οι οδηγίες του ΔΝΤ ακολουθούνται πιστά. Οι ιδιωτικοποιήσεις αποτελούν την αιχμή του δόρατος της οικονομικής πολιτικής.

Η μεγέθυνση της τουρκικής οικονομίας στηρίζεται στην εισροή διεθνών κεφαλαίων (άμεσες ξένες επενδύσεις και επενδύσεις χαρτοφυλακίου). Η εξάρτηση της τουρκικής οικονομίας από αυτές τις εισροές είναι καταλυτική. Η γρήγορη και μαζική έξοδος των βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων έχει οδηγήσει πολλές χώρες στην κατάρρευση. Με άλλα λόγια, το σημερινό πλεονέκτημα της τουρκικής οικονομίας αποτελεί ταυτοχρόνως και ενδεχόμενο μελλοντικό μειονέκτημα. Οι αιφνίδιες μαζικές εκροές κεφαλαίων είναι η άλλη όψη της μαζικής εισροής βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων.

Η πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση προκάλεσε σημαντική μείωση στον ρυθμό αυ-

ξησης του τουρκικού ΑΕΠ. Οι αρνητικές συνέπειες, μάλιστα, θα ήταν πολύ μεγαλύτερες, εάν δεν είχε χρησιμοποιηθεί υπέρμετρα το εργαλείο της επεκτατικής πιστωτικής πολιτικής. Ως αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής, αυξήθηκε η καταναλωτική ζήτηση, η οποία τροφοδότησε τις εισαγωγές, αύξησε το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο και προκάλεσε πληθωριστικές πιέσεις. Όλα αυτά ενδέχεται να είναι πρόδρομες ενδείξεις εισόδου της τουρκικής οικονομίας σε ύφεση. Συνήθως η καταστροφή φθάνει χωρίς να έχει προλάβει η κυβέρνηση να αντιδράσει.

Τα προβλήματα της τουρκικής οικονομίας καλύπτονται από τη σημαντική μεγέθυνση του ΑΕΠ. Η μεγέθυνση λειτουργεί σαν μανδύας επικάλυψης των εγγενών ανισορροπιών της και της πιστωτικής φούσκας. Η εξέγερση, μεταξύ των άλλων, ακύρωσε το πλεονέκτημα της πολιτικής σταθερότητας, γεγονός που θα επηρεάσει αρνητικά την εισροή ξένων επενδύσεων, με αποτέλεσμα να οξύνει τις αντιφάσεις που απειλούν να ρίξουν την τουρκική οικονομία στον φαύλο κύκλο μιας κρίσης.